

Յուսահատական է, սակայն հարկ է կրկնել որ տա-
կալին չունին չէ թէ միայն ազգին յարմար ներկայ է
կազմելու տարրեր, այլ նոյն տարրերը գտնելու համար
հատատուն սկզբունքներն են խորհուրդներ տնգամ և ին-
ջատական կարգադրութիւններ՝ ետ թեան կամ վատա-
միտութեան յայրեր են և չեն կրնար ազգային նկուն մար

«Երկրորդ փոխարքային ի Կ. Պօլս ըրած ճա- նապարհորդութեանը զանազան մեղմանքներ տրուեցան : Բայց յիշեալ մայրաքաղաքէն առ մեղ տըր- ուած տեղեկութիւնները կապահովցնեն զմեզ թէ Կ. խարձրութիւնը միտք ունի խնդրել խարձրաւ : Դռնէն զհետագայ շնորհս :

1. Եւթնէնի դաւառը միտորեւ Լոյսիպոսի իշխա- նութեանը հետ :

2. Կայսերական հրովարտական առանձնաշնորհու- թիւն մի տրուի, որպէսզի յետ այսորիկ հարկ չլինի Լոյսիպոսի Խըտիֆերուն, իրենց ժառանգական ա- թոռը բազմաւնուն, նոր հրովարտակ խնդրել և ան- ձամբ ի Կ. Պօլս երթալ իրենց բարձր պաշտօնին վաւերացումը օգոստոսի մի ամիսէն ընդունելու համար :

3. Իշխանութիւն տրուի Խըտիֆին կարգադրել Լոյսիպոսի մէջ դատաստանական ատեններ ի վերայ հիմանց, զորս ինքն յարմար կը գտայ : Նմանապէս թոյլ տրուի իրեն շարունակել իւր Զանքը Զնջելու համար զհիւպատոսական իրաւասութիւնները :

4. Իշխանութիւն շնորհուի Խըտիֆին՝ եղիպտա- կան շքանշանաց կարգեր հիմնադրել :

5. Վերջապէս իրաւունք տրուի իրեն դրամ հա- տանել և անոր վերայ իւր անունը փորագրել առ Վեհա . Սուլթանին անուան ներքեւ :

— Լոյսիպոսի բարձրաւ . փոխարքայն, որուն առա- տազ ութ վեհաձեռնութիւնը յայտնի է ամենուն, փա- փաքելով իւր ազգակցական սիրոյն և իւր բարձր դո- հունակութեանը ապացոյց մի տալ վսեմա . Հալիմ փաշային, որ իւր հօրեղբոր որդին է, հաճեցաւ ընծայել անոր՝ Վալիթիմանը ունեցած իւր գեղե- ցիկ ապարանքը հանգրձն բոլոր կահարասեօքը :

— Գարեկամական յարաբերութիւնները խիստ մը տերիմ և սիրալիր են ի մէջ Գարձարոյն Ղարան և Լոյսիպոսի իշխանութեան, և այս բարեյաջող քա- ղաքական կացութեան վերայ իւր բարձր դոհունակու- թիւնը յայտնելու համար՝ օգոստոսի մի ամիս Սուլթանը հաճեցաւ մարգասիրաբար Մեծիտիէ կարգին առա- ջին աստիճանի ականակուել շքանշանը շնորհելու Լո- յիպոսի փոխարքային աթոռաժառանգ որդւոյն բարձ- րապատիւ Մեհմետ Թեմալի փաշային :

Ըստ շքանշանը վսեմա . Թալաթ փաշային յանձ- նուեցաւ, որ ի մտ աւուրս Երկրպոստ պիտի եր- թայ յիշեալ աթոռաժառանգ իշխանին աւանդելու համար զայն ի կողմանէ օգոստոսի մի ամիս :

— Կըլեմէթ թէ միտարոյ տեղը հայկազուն Կուր- եան էֆենտին և օտարազգի Վալիէ էֆենտին, ու- ռոց առաջինը՝ Կ. Պօլսը եղեռնադատ աստեղին անդամ է և երկրորդը՝ օսմանեան հիւպատոս է ի Տֆիլիս, իտալական թաղի կարգին երրորդ աստի- ճանի շքանշանաւ պատուեցան վեհափառ Վիլիթօր- Լամանուէլ թաղաւորէն :

Մեր վերականգնել :

Եւ ահա այս պատճառաւ այսքան տարիներէ վեր գայթ ի գայթ կը բազմեն, ծանր հիւանդութիւններու ամբողջ գեղեր կը զործածենք ինքզինքնիս խաբելու համար, և չէ թէ հիմնական դարմաններ, և մեր ազգային կենաց պէս խառն ի խուռնէ և մեր զբաղանդութիւնն, աննպատակ, առ օրին, քամալին, սակայ մեծ տոյս նամակներն պէս : Եթէ մարդկային կիանքն ունայ համար հանելու միջ, ազգայինները կոչուի միտնին աշխարհի մէջ որ ժամա- նակաց շրջանին մէջ կատարելու սահմանուած են եթէ շարժիլ գիտնան, եթէ մերկնին պէս զրեթէ առեղծուած մը չըլաւան :

Թո՛ղ հոյ օրէնսդիրներ օրէնքներ գրեն, բարձր զը- լուխներ թո՛ղ վերին թոխն, թո՛ղ երեսի գիտուններ բնութիւնը վերլուծեն, նշանաւոր քաղաքագէտներ տե- րութիւններ վարելու չափ ճարտար լինին, բայց ասոնք ամեն ալ մեր ազգին համար երկրորդական կարեւորու- թիւն ունեցող բաներ կը զաւանդեն : Եթէ նոյն ազգին ներ- սը մտնելով՝ վերբերն ու անմիջական պիտոյքը քննելով՝ պէտք եղած ազգու դարմանները զործնապէս չմատակա- րարուին :

Սակայն այս դարմաններն, այս միջոցներն ո՞վ պիտի խորհի և դտնէ, ո՞վ պիտի չինէ վերջապէս նախ ազգին տունն : Այս տան բնիկ միանալ ընտանեաց, ընկերին և Աստուծոյ հետ գործ չունի, այլ և այն մարմնոյն հետ որ պիտութիւն կը խոչարի : Ընկերութեան մէջ մարդոք բաղ-

ՎԵՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Երկրագնդոյ բնակչաց մեծագոյնը :

Երեւելի վեճակադիր մը հոգ տարած է քննելու և ճշդիւ գտնելու երկրագնդոյ բնակչաց մեծագոյնը ուն թիւը . և ահա ասիկ ըստ այսմ մասին իւր ձեռք բերած հետաքրքրական արդիւնքը :

Ինքհանրապէս կարծուած է թէ երկրագնդոյ ամբողջ բնակչաց թիւը 1,360 միլիոնի կը հասնի, բայց վերոյիշեալ վեճակադիրը՝ իւր ըրած հաշուոյն համեմատ, միայն 1228 միլիոն ժողովուրդ գտած է, զոր հետեւեալ կերպիւ կը բաժնէ .

360 միլիոն Կովկասեան ցեղին կը վերաբերի .

551 միլիոն Միջինասիական ցեղին .

190 միլիոն Եւրոպական ցեղին .

126 միլիոն Մալեզեան ցեղին .

1 միլիոն Հնդկո—ամերիկեան ցեղին :

1228 միլիոն ժողովուրդ :

Մեր երկրագնդոյ վերայ խօսուած ընդունելուն թիւը 3642 է և պաշտուած դաճազան հաւատքը 1600ի կը հասնի :

Երկրագնդոյ բնակչներէն տարին 33 միլիոն 333, 333 անձինք կը մեռնին, ըսել է որ ամին օր 91, 554 մեռնող կայ, ամին ժամ 3780, հոգի կը մեռնի, ամին րոպէ 32 և ամին մանրերկրորդ մէկ հոգի կը զրկուի ի կենաց . յորմէ կը հետեւի թէ մեր սրտին իւրաքանչիւր բաղնիքին կը համապատասխանէ մարդ- կային արարածի սը մահը :

Մարդոյ կենաց ընդհանուր միջին տևողութիւնը 33 տարի է : Երկրագնդոյ ժողովրդեան չորրորդ մասը կը մեռնի ի հասակի 7 ամաց, կամ 7 տարիէ յառաջ, կեսը կը մեռնի ի հասակի 17 ամաց կամ այս հասակին չհասած : Հարկու հազար անձանց մէջ, մէկը մինչև 100 տարի կապրի . հինգ հարիւր անձանց մէջ, մէկը մինչև 90 տարի կապրի և հարիւր անձանց մէջ մէկը 60 տարեկան հասակին կը հասնի :

Բոլոր երկրագնդոյ արու ժողովրդեան ութերորդ մասը զինուոր է : Եւրոպայոստ տարին հասնող 1000 անձանց մէջ, 43ը քահանայ, ատենաբան, կամ հրա- պարակալ խօսողներ են, 36ը երկրագործ են, 33ը գործաւորք, 32ը զինուորք կամ զինուորական գործա- կալք, 29ը փաստաբանք կամ Դատարարապետք և 24ը բժիշկ են :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սուրբ Լեւոնի միջոցով Սարգս պատմական ամսա- գրոյն Մայիսի տետրակը ընկալաք, յորմէ հետեւեալ ազգային կրօնական տեղեկութիւնները կը բազմանան :

ԳԵՐԱՆԵՐԱՅՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Գերապատիւ Երեւելի Եպիսկոպոս Վարժապետեան ի 12 ամսոյս եկն ի մայր Ըթոռա :

Կորին Գերապատուութեան Զանքերը և եռանդ-

մատակարար է և բազմադիմի յարաբերութեանց տէր էակ մը : Եւսի տո՛ւր անոր հաստատուն զիրք մը, ապահովէ զինքն որ իր տան մէջ աղատ է՝ ըստ հոճոյս՝ աշխատու- թիւն միջնորդելու և իր աշխատութեան պտուղը վայել- լելու, բայց անոր առջև այն ամեն հողորդակցութեան միջոցներն որ ընկերային աստիճանին մէջ զարգանալու հակամիտ և հետեւապէս զանազան պիտոյից ենթակոյ մարդուն տնհրաժեշտ են, ըսէ՛ անոր որ օտար ոտք մի իր տրտն ոտնադիտ չպիտի ընէ, յափշտակիչ ձեռք մը իր քրտանց արգասիքը չպիտի թալլէ, փորձով հասկնալ որ անոր որ մարդն և իր կարողութեանց արտադրած բո- ները նուիրական լինելով՝ տնոց զէմ շարժողք արդու- րութեան սրով պիտի պտուղաւորի, մէկ խօսքով ապահով- ցուր զինքն որ իր աշխատութեան, պաշտաման, ամեն օրինաւոր շարժման մէջ աշխատութեան և օրինաց առջև հաւատարմութիւն վայելելու սահմանուած է, և անմիջա- պէս այս ներքալան հրաշխարարութեանց հետեւեալ պիտի լինի բարեւոյթիւն, սրուն կը յաջորդեն մայրին տնդորդութիւն և հետեւապէս միտք և սիրտ մշակելու զիրար թիւններ :

Ահա այն ատեն առ այն մարդն, այս է Հայաստանի ընկին, և անոր բարեյակաւ տան հետ մտային ալ զար- քաւել միշտ իր վիճակին և ողբոյն հանգամանաց միտ զննելով : Սուանց այս նախնական պայմաններու մեր չը- նելիք չենք աւագի վրայ հիմ պիտի ունենան . . . :

Զմեռին, 3 Յունուար 1872 :

նորը հանրածանօթ են : Ըստ անդամ բաղձալով Կ. Գերապատուութիւն իւր անկեղծ զգացմունքները և իղձը հաւատել, ի 19 ամսոյս առաջի իջման սեղա- նոյ տաճարիս Եւթմանի ի ներկայութեան գերա- արքեպիսկոպոսաց ուխտեց և եմուտ ի միաբանակցու- թիւն ուխտի մայր Ըթոռոյս :

Կորին Գերապատուութեան յանձնուած է՝ ի կող- մանէ պատրիարքարանի Կ. Պօլսոյ՝ Սամաթիոյ եկե- ղեցոյ վերաշինութեան համար նպաստահաւաք լինե- լոյ պաշտօնը, որոյ համար յաջորդ թուով կը գրեմք :

ՀԱՆԳԻՄ Ս. ՄԻՒՌՈՒՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս ծանուցմամբք հրատարակեալ էր, ի 21ն ամ- սոյս կարի չքեղ և փոքուոր հանգիսով կատարուեցաւ սուրբ Միւռոնի օրհնութիւնը, յորում աւուր էր և Ե- տարեկարծ օծման վեհա . Հայրապետի ամենայն Հայոց :

Մի քանի աւուր մէջ ի բազում կողմանց ի հեռաւոր և ի մերձաւոր քաղաքաց և տեղեաց հաւարուեցաւ խուռ բազմութիւն մերաւորեաց ուխտաւորաց՝ ամեն կարգի և աստիճանի տրանց և կանանց՝ մեծաց և փո- քունց . կային և օտարազգիք, նաև կառավարութեան պաշտօնակալք ոմանք և Երեւելի վսեմա . Եւսանդա- պետն եկած էին :

Մեր Ս. Երեւելոյ գլխաւոր և փոքուոր հանգիսե- լին մին լինելով Ս. Միւռոնի օրհնութիւն, անշուշտ ամենայն Հայոց սիրտք ի թուով կը բարախնէ և բոցա- վառ ի խոնդ կանձկային նոյն հանգիսի տեսութեան և շնորհոյն մասնակցութեան, այլ առ այնչափ բազմու- թեանն անձկութիւն հաճարի կճմլին մեր վեհափառ Հայրապետի սիրտը, բայց և այնպէս գիտաց Կորին Ս. Օծութիւն հանգիստեան կացուցանել և միմիկարել մի- անգամայն բազմութիւնը և ըստ կարեւորաց դոհանցի :

Առաւօտեան ժամերգութեան աւարտմանէն իրք մի ժամ զինի մաղթանաց հանգիսե եղե ըստ սովորութեան յորում երկու ճառեր կարդացուեցան :

Յետ իրք միջ ժամու հնչեցին Ս. Պատարագի դան- գակները . յայնմ միջոցի վեհա . Հայրապետ և երկուտա- ան արքեպիսկոպոստեք և եպիսկոպոստեք կը զգեստա- ւորէին ի վեհարանն : Խորհուրդ խորին երգելով՝ հան- դէն ելաւ ի վեհարանն, որոյ վսեմութիւն և մեծապա- ճառ և փառաւոր ճոհութիւն, դարաց սրտաշարժ եղա- նակք և զանգակահարութեանց զարդիւն՝ երկնից արձա- զանդ կապին, և ժողովրդեան հոգեզուարթ և ջեր- ուանդ զգացմանց և խնդալիտ և միմիկարեալ երկալաւ- նայ ի տեմ՝ սիրտք ազգասիրք և հոգեռանդք փոխկեալ յարտաւոս կը շարժէին : Միջ, գեղեցիկ էր օրն, դուարթ և պայծառ օրն, աստուծոյ եղանակն, հաւաքանչ և վսե- մապոյն հանգիս, իսկ ժողովրդին խուռ՝ միանգամայն սիրտ ի խնդ և ի թուով ողևորեալ և յափշտակեալ սիր (Ստուծոյ և ի սարձանս Հայաստանեայց աւուր Ե- կեղեցոյ մերոյ :

Իսկ հանգիսե կազմեալ էր ըստ սոյնմ կարգի : Վեհափառ և սրբազնասուրբ Հայրապետն՝ ունեւով

ՀԱՆԵԼՈՒՆ

Զոր ի Հնդկաստան ընկալաք ի նրատարակութիւն :

1. Լոյս եմ և խաւար՝ իրեւ առ ոչինչ,
2. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
3. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
4. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
5. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
6. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
7. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
8. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
9. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
10. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :
11. Սմեն մարդ խնդրի ինն ունել ինչ :

Խ. 3. Խ.

Խաչ և Գառաշան ի ձեռն, կաթնաղբիոսական ամպշու-
մանոյ ներքև, երկու վարդապետք բռնած էին շուրջա-
սին քղանդները, յիտուտ կը գային կաթնաղբիոսական
գաւազանակիրն և քղոյակալը, առջևէն կը տանէին եր-
կու աւագ քահանայք՝ սպիտակ կերպասի վերայ ոսկե-
թել բռնուած և զոսկեթել ծոպովք պճնեալ Հայրապե-
տական Քօղը՝ չորս անկիւններէն բռնած, սոցա քովերն
էին Հայրապետական ձողաբարձ Խաչ և Գառաշան
բարձող երկու վարդապետք, առաջը մոմակալը, և սո-
ցա առջև միակարգ լիցի վարդապետք կը բորբոքուէին:

Վեհա. Հայրապետի աջ և ձախ կողմերէն կարգ ի
կարգ գնացող արքեպիսկոպոսներ և եպիսկոպոսներ,
այսինքն է՝ մի կողմէնն ի ձեռն բարձած էին գերա-
Մակար արքեպիսկոպոսն զՍ. Գեղարք, գերա. Եղիա-
ղար արքեպիսկոպոսն զաջ Թովմայի առաքելոյ, գերա.
Հերսէս եպիսկոպոս զմասունս Պետրոս առաքելոյ,
գերա. Ստեփաննոս եպիսկոպոս զաջ Յակոբայ Արեւան,
գերա. Թադէոս եպիսկոպոս զմասունս Մատթէոս Ա.
եւաւորանչի և գերա. Գրիգոր եպիսկոպոս Աղափիրեան
զՍ. Գաւնին միւսոնակիր:

Իսկ միւս կողմէններէն ի ձեռն բարձած էին գերա-
Արեւ արքեպիսկոպոս զՃաճանչն, յորում էր Ս. Պայտն
կենաց, գերա. Մկրտիչ արքեպիսկոպոս Բարամեանց
զՍ. Ս. Լուսաւորչին, գերա. Գրիգոր արքեպիսկո-
պոս Յաղմեանց զքառաթիւ Խաչն գետապարձ Պետ-
րոսի Հայրապետի, գերա. Սերորէ եպիսկոպոս զաջ
Մծրնոյ Յ. Հայրապետին, գերա. Գրիգոր եպիսկոպոս
Մուշեղեան զաջ Սրբաւանի Հայրապետի, և գերա.
Մեսրոպ եպիսկոպոս զԱւետարան:

Սոցա առջևէն կրկին երկու կողմը կարգ ի կարգ կը-
թային բազմաթիւ վարդապետք, և ուխտաւոր քահա-
նայք, և գալիք Մայր վանիցս եկեղեցական զգեստնե-
րով և շալիքով. որոց առջևէն շտիկրք, իսկ խաչվառք և
ժողովարք հանդիսին մէջ տեղէն սակաւ միջոցաւ բաց՝
զառաջեալ Քօղի կերթային:

Ըստ այսմ՝ խուռն բազմութեան միջով՝ լոյս որ ուզի
յորդած և երկու կողմ կանգնած էին տեղութեան կա-
նոնաւոր զորքեր հրացանք ի ձեռն, որք զճանապարհն
բացած և զբարեկարգութիւնն կը պահպանէին: Բայց
առաջ կը յառաջանայր հանդէսն և կմտանք ի Ս. Տա-
ճարն, յորում արդէն լցեալ խոռնեալ էր մեծ բազմու-
թիւն:

Երբ Ս. Հայրապետն մտաւ ի Ս. Տաճարն, սկսան զը-
պիք ներգաշխուիլ նրա շալիքով. Ստառած շարականը:
Ս. Պատարագը շարունակուեցաւ մինչ ջնղջոյնն գետ-
առանց սակաւ գրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ՝ սկսաւ
Միւսոնի օրհնութիւնը ըստ կանոնաց և արարողութեանց
Հայաստանայց Առաքելական Եկեղեցւոյ, որ երկուսէն
ժամու չափ սկսեց: Եւ ի ժամ Ստաքիլոյ Աղանոյ եր-
գելով ձեթը օրհնելոյն՝ արտաբոստ հրացանք կարձակ-
ուէին: Զինք աւարտանն օրհնութեան Միւսոնի՝ շա-
րունակեցաւ Ս. Պատարագը և աւարտեցաւ: Եւ ըստ
առաջին հանդիսին՝ եկն վեհալուս Հայրապետն ի վեհա-
րանն, որ օրհնեց ժողովուրդը և եկեղեցական զառը, և
արձակեց, և հանգստեցաւ: Եւ զօճանալք զՍտառոյ,
զիտանց մեծ վնասու և կորստեան աւարտեցաւ այս
հանգիս: Իսկ ժողովուրդն ամենայն ջերմեանով թիւր
և երկեղանով թիւր սկսաւ համբարել զՍ. Միւսոնն:

Յետ արձակման Ս. Պատարագի՝ մի ժամ շանցած
տառաջին սեղանի զանգաղները հնչեցին և գերա. արք-
եպիսկոպոսներ և եպիսկոպոսներ, երեւելի սպառնա-
կալք և անձինք, և բաւական ուխտաւոր արժանաւորի-
քը՝ պատրաստեալ սեղանը վայելեցին, և նուազած ու ք-
զբոսց՝ մեր աղգային երգոց զինուորական և թատերական
հղանակներով կը հնչեցնէին իւրեանց նուագարանները և
ժողովուրդը կը յորսնորս և զպիւրք երգեցին սրտաշարժ
ազգային երգեր. սեղանի մէջ մի գեղեցիկ ճառ կարդաց
արքա. Ստեփան վարդապետ Յիսկիթ արեանց և աղա կե-
նաց բաժակներ ստաճարկուեցան վստմ վեհա. Հայրա-
պետի, աղղիւ և եկեղեցւոյ Հայոց, և միաբանութեանս
և Մայր Աթոռոյ, և կեցցեց աղապաներով և հրացա-
նաճգութեամբ կը բաժակէին բաժակները:

Յերեկոյն լուսավառութեան և հրախաղութեան բա-
ւական լուս հանդէս կատարուեցաւ, ինչպէս և առաջին
յերեկոյն միայն լուսավառութիւն եղած էր վստմ Պաշե-
րապաշտանն:

Ահաւասիկ այսպիսի վերջապա հանդէսը և ուխտաւորք
է—Յաւուրց մէջ հետզհետէ մեկնեցան աւաթ երթալ
յուրաքանչիւր տեղիսն և ի հայրենիս, աստ ի Մայր Ա-
թոռ թողով իւրեանց շրմուկանք համակրութիւնը
միանգամայն վառեալ և ողբերգալ սրտերը, և ընդ ինք-
եան տանելով հողերը միւսի թրութիւնները և այն զգա-

յութենքը՝ որպիսիք սիրած են և պիտի սիրեն զազգ, զե-
կեղեցի, զՄայր Աթոռս Էջմիածին և զահալաւ սորին:

Ընցեալները Հասունեան և հակահասունեան Հայ
կաթնիկ ժողովրդեան մէջ ի Ղալաթիա պատահած
սաստիկ կուռց մի առթիւ, գերապատիւ Էջմիածնեան
Գրիգոր վարդապետը՝ որ հակահասունեան կուռակ-
ցութեան կը վերաբերի, սաստիկ զանակածութեամբ Հա-
սունեանին ետսախճէին, վերաւորուէր է ու անկող-
նոյ կը ձառայէ եղեր:

Կը լսեմք թէ յիշեալ չարագործ ետսախճին ի դա-
տաստան կանչուելով՝ դատաւարտուէր է վեց տարի
ի բանա մնալու:

—Իսրաճրագոյն Գրան կողմանէ անցեալ շաբթո-
սաստիկ հրաման դացեր է գերա. Հասունեան արք-
եպիսկոպոսին, որ երեք օրուան մէջ անպատճառ
մեկնի ի Թուրքաստան: Հետեւաբար կաթնիկ Հայոց
յիշեալ նախորդ Պատրիարքը օտմանեան հոգէն ար-
գէն ելաւ և ի հոռոմ գնաց:

—Գոհութեամբ կը լսեմք, կըսէ Ս. Կ. թէ
Խալիկտարու հրկիզեց ճամար Պատրիարքարանի
ըրած միջնորդութիւնն ապարդիւն չէ մնացած:

—Հանդանակութեան մասնաժողովը կողմուած և
գործի սկսած է և ամենէն առաջ վեհա. Ստեփանը
5000 լիւրա շնորհած է: Կառավարութեան կողմէ
հրկիզեց շնորհուած հացն ալ 3000էն 4000 հատի
վերածուած է:

Սուրբ Երուսաղեմայ Սիոն ամապոյուն Յունիսի
տետրակին մեջ, Ստանալն գրուած նամակ մի կը-
կարգաւք. յորմէ հետեւեալ մասը արժան կը նամարիմք
մեր ընթերցողաց ազատ առջեւ դնել:

Ըրք՝ սրբալոյս Միւսոնի հանդէսը պատուելու փու-
թացող ուխտաւորք յամենայն կուսէ եկած էին, այս-
ինքն Տիգրանակերտէն, Մեքիսիւնէն, Քարբեթէն,
Եգեթիսիէն, Կեսարիայէն, յԱլեքիոյ, ի հաճոյ,
Կերմանիկէն, Լոյսհիւսիէն, Լուսայէն և յայլոց
զանազան տեղեաց, և այսպէս սուրբ Միւսոնի օրհ-
նութիւնը հինգ հազարէն աւելի ուխտաւորաց ներ-
կայութեան կատարեցաւ ի Մայիս ինը առանց ճիւ-
մը հանելու, խաղաղ և վայելուչ կերպիւ: Կային
ուխտաւորաց մէջ նաև շատ քահանայք, վարդապետք
և մի քանի արքեպիսկոպոսք: Դարդասական ողոր-
մութիւնը հազիւ վաթսուս հազարի հասաւ, քանզի
Սոյ վանքը հիւր պատսպարելու համար հազիւ 30
չափ սենեակ ունի. իսկ մնացեալ երեսուսէն աւելին
բոլորն ալ խարխուլ և փլած են. ուստի ժողովուրդն
ստիպուեցաւ վրաններու մէջ և Սեցեոց տունները
նստիլ, ահա այս պատճառաւ ոմանք իրենց ողորմու-
թիւնը աւելու զանց ըրին: Ուխտաւորք ընդհանրա-
պէս երկու բանէ փոքր մի նեղուեցան, մէկը սեն-
եակներու. իսկ միւսը ջուրի համար, ինչու որ ջուրը
հինգ կամ 10ը բոգէի չափ հոռի է վանքէն: Վա-
քը օրինաւոր հողեւուն, հիւրընկալ և այլն նալն
չկայ, բայց ասիւ վերջը ըլլալու յոյս կայ: Զուրի
նաև արդիս միաբանութիւն, օրինաւոր մարդու խիտ
կարօտ, կարօտ նաև դրամը. այս երկու նիւթական
ու բարոյական կարողութեանց պակասութիւնը խո-
չընդոսն է ամեն բանի, վստմոյ Սոյ վեհա. Ս.
կաթնիկիսի ուղը գրաւող առաջմ այս երկու կե-
տերն են, այսինքն օրինաւոր և բանիւր միաբա-
նութիւն և դրամ, որք ըստ ամենայն նախնական և
ամենակարեւորներն են, առանց որոց բարեկարգու-
թիւն անհնարին է: Ուստի այս մասին ազգային կեդ-
րոնական վարչութիւնը խորհելու և վեհալու կա-
թնիկիսին աջակցելու կարի պարտաւոր է. վստմ
եթէ գործը միայն Ս. կաթնիկիսին թողու, և սա
էս իւր յոյսը վեհալայնաց, մեծագէս կը յաւան
ազգային վարչութիւնը և թէ Ս. կաթնիկիսը: Ս.
Ընտելոյ վերանորոգման համար ստառը ոչ թէ Լի-
լիկիոյ վեհալային սահմանաց մէջ, այլ սահմանէն
դուրս բնաւ չհարկ է անշուշտ՝ եթէ ազգը Սոյ
վանոց վերանորոգութեան փափաքող է, ապա թէ ոչ՝
ի դուր է ամեն հարց: Եթէ միայն Տաճկաստանի
Հայք անձնելու մարդ մէկմէկ դահեկան վճարէ,
յայտնի է որ Ս. Երուսաղեմ թէ պարտք կազատի
և թէ դարպասական ողորմութիւն պահանջի, նոյն-
պէս և Սոյ վանոց համար մտածել հարկ է. քանզի
եթէ այսպիսի մի ընդհանրական նուէր անկորուստ
անցրիւ. . . . հաւաքել հնար լինի, երկու վանքերն
ալ իսպառ կազատին ուխտաւորի ձեռք նայելէ, ինչ-

պէս էին հին տունները մեր վանքերուն շատերը.
Իսկ Սեցեոց մասին եթէ կուզէ մէկը զաղափար մը
ունենալ, եթէ Երուսաղեմ գնացած է, թող Լեթիւ-
հէմ հայերն ի միտ ածէ. թէ և անոնցմէ շատեր հա-
յերէն գիտնալէ զատ մէկ երկու լեզու ևս կը խօսին.
Իսկ Սեցեոց մայրենի լեզունն անգամ չգիտեն, և
քաղաքավարութեան նկատմամբ Սեցեոց Լեթիւհէմ-
եոց քով նշանակութիւն չունին. նստած տուններն
ցած, տնէ և անկանոն, ընդ ալմենը 1200 տունի
չափ, մասաւանդ փողոցներու աղտոտութիւնը և ժա-
հահոտութիւնը կարի չափազանց է:

Կայ ի վանքէն Սոյ մէջ կայ երկու եկեղեցի ևս,
որոց մի փլած է. . . .

Լուսնայ, 18 Մայիս 1872:

ԼՈՒՒ

Վեհալահանութիւն (Լօթարիա)
Գործարանի մը՝ բամպակը մաքրելու եւ կուտերք
հանելու համար քէ շոգիով եւ քէ ջրով, եւ որ իրեն
վերաբերեալ ամեն հարկաւոր գործիքը ունի: Այս վի-
ճականահանութիւնը բաղկացեալ է 2750 տոմսակներէ,
որոց իւրաքանչիւրոյն արժեքը մէկ օսմանեան լիւրա:
Հիշեալ գործարանը (Ֆապրիքա), որ Տի Ագիա Մի-
նոր կոչուած բամպակի ընկերութեան կը վերաբերի,
Գարաբունարի բով Ալլակեօզ ըստած տեղը կը գտնու-
նուի, եւ ունի

1. Ջրոյ մեծ հոսանք մի, որ կը շարժէ 24 ջրբերք,
մէկ մամուլ եւ երկու գոյգ աղալու քար:
 2. Քառասուն մատնաչափ երկայնութեամբ 24 ջրբ-
բերք՝ Բյաք անուն երեւելի վարպետէն յիմուած:
 3. Մէկ շոգեշարժ դիւրաբարձ մեքենայ, որ 12
ձիու ուժ ունի:
 4. Մէկ հորիզոնական տեսակ մի ձախարակ՝ քիւր-
պին կոչուած, 12 ձիու ուժով, հանգերձ իրեն վերա-
բերեալ գործիքներով:
 5. Առանցքը, ձախարակները, կաշի կապերը եւ
այլն, 28 ջրբերքի համար են:
 6. Երկու կատարեալ գոյգ գաղղիական քարեր՝ ա-
ղալու համար:
 7. Մէկ ջրաբաշխական (խորոյթ) մամուլ, 8 գլան
(քիլիմոր) սնունդով ու ջրհանով (քուլուպայով) մի:
 8. Երկարագործի մը վերաբերեալ ամեն գործիքը:
 9. Մէկ երկայնակ քարաշէն սենեակ՝ բամպակը
մաքրելու, գրասենեակ մի, մեծ սրահ մի, ճեղքու-
սենեակներ, ախտներ, ալիքի շոգացք, մեքենա-
գործաց սենեակ, խոհանոց, վախաբալիք եւայլն:
 10. Չորս շտեմարաններ, ապրանք պահելու:
- Այս գործարանը իւր դիմացը ունի նաեւ գետին մի,
ուր երկու սրճարաններ կան:
- Երեւայսօրուանէ մինչեւ 3—4 ամիս, վիճակահա-
նութեան ամեն տոմսակները ընե ծախսիր եւ արժան
կը նամարուի ջնջել գայն, ծախսած տոմսակաց ար-
ժեքը լման եւ անմիջապէս ետ պիտի տրուի ի գրա-
սենեակն վերոյիշեալ ընկերութեան: Իսկ երեւ ամեն
տոմսակները ծախուելով՝ գործը յառաջ ելլալ, ըստ
ծամանակին լուր պիտի տրուի հասարակութեան քէ
մը օրը եւ ուրտեղ պիտի քաշուի յօրաքիմ:
- Յիշեալ գործարանին մանրամասնաբար զմագրեալ
մէկ գաղափարը կը գտնուի Տի Ագիա Մինոր ընկե-
րութեան գրատունը, ուր ուզողը կրնայ տեսնել:

Ի Բ Ս. Ի Ա Ս Ո Ն

Այս աշխատասիրութիւնը, որուն առաջին եւ եր-
կրորդ հատորները արդէն նրատարակուած են եւ այս
երրորդ հատորով պիտի վերջանայ, քննութիւն մըն է
«Հիմնական տարբերութիւն կարողիկէ եւ Էջմիածնա-
կան դասակարգեաց» մակարդեալ գրքին վերայ: Ու-
շաղորդեամբ կարգալու արժանի պատուական եր-
կասիրութիւն մըն է. գոր յօրինած է բազմամտաւ պատ-
ուելի Յովնանեան Տ. Կարապետեան Տերոյնեց:

Ի յոյս ընկալեցաւ ի Կ. Պոլիս ի տպարանի Յ. Տե-
րոյնեց, եւ կը վաճառի ի նոյն մայրաքաղաքն ամեն
Հայ գրավաճառաց բով ի գին 12 դուրուշի:

ԳՆԸՐ ՀԵՅՈՒՄՆԵՐ

Այս պատուական երգարանը, զոր մեծ յաջողու-
րեամբ խմբագրած է մեծա. Մ. Միսնաբեանց ազգա-
սեր գրագետը, ի յոյս ընկալուեցաւ 1868 եւ 1870ին ի
տպարանի Միսնաբեանց որ ի Ս. Բեդեքսարիկ:

Ուրաժայ 744 էրեւել քաղաքացայ գեղեցիկ վեպ մըն է կարգաւորեալ (սխտեմատիկական) եւ տաւանին ալք-բեմական երկու ցանկերով :

Երվանդանի 'ի Կ. Պոլիս, ինքայն մեծ փողոցը Խա-գորդայնի շէնքին անցքը, խորսիւրտ Բօր գրաւաճա-ռին խանութք թիւ 32 :

Մեկ օրինակ տաւանը պիտի վճարէ 3րանք 7
Հինգ օրինակը մեկտեղ տաւանը » 30

ՁԱՆԱՁԱՆ ԵՄԻՐԻ

Զմիւռնիս, 15 Յուլիս :

Ուրախ սրտիւ կը ծանուցանեմք թէ մեր ընդհանուր կառավարիչ վսեմա. Ստորք փաշային առողջութիւնը վերահաստատուելով, ամեն օր Պուռնովա գեղէն կիշ-նէ ուր օդափոխութեան համար դացած է, և իւր տեսչութեանը յանձնեալ վերալեթին հարկաւոր գոր-ծոցը վրայօք անձամբ հոգ կը առնի իւր սովորական մարդասէր խնամքը :

— Այս շաբթու երեք զանազան թաղերու մէջ հրկիզութեան սկզբնաւորութիւններ եղան, որոնք կրնային աղետալի հետեւութիւններ ունենալ 'ի պատ-ճառս սաստկութեան հոլուն. բայց բարեբաղդաբար անմիջական օգնութիւններ հասնելով, հրդեհները շուտով ամփոփուեցան իրենց պատահած տեղուանքը թեթեւ փնտռներ միայն պատճառելով :

— Իվմիրի ծխախոտին մեծաւաճառութիւնը 'բարձ-րագոյն հրամանաւ, աճուրդի (մէզաթ) դրուած է և պիտի տրուի բարձրագոյն գին տուողին. հետեւաբար անոնք որ կուզեն աւելցնել յիշեալ մեծաւաճառու-թեան գինը՝ կը պարտաւորին գինը առ ընդհանուր տեսչութիւնն անուղղակի արոց, այսինքն 'ի մաքսա-տունն քաղաքիս :

— Կայսերական հրովարտակա հետեւեալ փոփոխու-թիւնները 'ի գործ դրուեցան :

Թօփխանէի տեսուչ Լաւէր փաշան՝ պատերազմի պաշտօնեայ անուանեցաւ, և այս առթիւ միջնորդի և վեդերի աստիճան շնորհուեցաւ նմա :

Պատերազմի նախորդ պաշտօնեայ Սուստաֆա փա-շան՝ Պաղտատի ընդհանուր կառավարիչ կարգեցաւ փոխանակ Բեռնի փաշային. որուն Տիարպէրիի գա-ւառին կուսակալութիւնը յանձնուեցաւ :

Իրապիզոնի նախորդ ընդհանուր կառավարիչ Բլե փաշան՝ Իվմիրի նորահաստատ կեդրոնական մեծ ժող-ղովոյն նախագահ կարգեցաւ :

Մարաշի նախորդ կառավարիչ Բլե Բարի փաշան՝ Մուսուլի կառավարիչ անուանեցաւ :

— Մարտիտէն կը ծանուցանեն թէ Յուլիսի 7—19 ին գիշերը երբ թագաւորը և թաղուհին կառքով թատրոնէն 'ի պալատն կը դառնային, հինգ եղեռնա-գործ անձինք ատրճանակներ արձակելով թաղաւորա-կան կառայ վերայ. բայց բարեբաղդաբար դնտակները չդպան 'լոցին վեհափառութեանց : Այս շարագործ-ներէն մէկը անմիջապէս սպաննուեցաւ արքունի պա-հապաններէն, երկուքը ձեռքակալ եղան և մնացեալ երկու հոգին յաջողեցան փախելու : Ինչհանուր զայրոյթ մի կտրիւր եղբ Սպանիոյ մայրաքաղաքին մէջ ընդդէմ յիշեալ եղեռնագործաց :

— Կ. Պոլիսէն կը գրեն թէ Խալէի անուն թուր-քերէն լրագիրը՝ որ նոյն մայրաքաղաքին մէջ կը հրա-տարակուի, բարձրագոյն հրամանաւ դադարեւ է չորս ամսուան համար, իւր մէկ քանի յօդուածոց պատ-ճառաւ, որք կառավարութեան դէմ են եղեր :

— Իարձեալ նոյն մայրաքաղաքէն կը գրեն թէ Բ. Դրան կողմանէ յանդիմանական խիստ աղբա-րարութիւններ եղեր են Մալկու-մէի Լաֆէ-ար և Եթ-րաք լրագրաց, անոնց մէջ հրատարակուած քանի մը գայթակղական յօդուածոց պատճառաւ :

— Կըլենմէ թէ Պուրէշի յոյն հարուստ վաճա-ռական մի քիւր Բօնթաթիթիոս Բոնթօրաթիս անուն՝ քանի մը շաբաթէ 'ի վեր 'ի Կ. Պոլիս գտնուելով, բարեհաճէր է 1000 լիւրա յանձնելու Յունաց Ս. Պատրիարքին 'ի նպատ իրենց ազգային հիւանդանո-ցին որ 'ի Լեւոնթիւն, ինչպէս նաև 'ի նպատ ծախուց Լստուածաբանական դպրոցին Յունաց որ 'ի Հէյպէլի :

— Ընկալն Հայոց վեհա. սրբազնագոյն կաթողի-կոսի ձեռնապտու աշակերտ վեհապետան գերա-տէր Պետրոս եպիսկոպոսը անցեալ շաբթու հասեր է 'ի Կ. Պոլիս, սուրբ Լաւրիանէն գալով :

— Ընցեալները մասնաժողով մի հաստատուեցաւ 'ի Կ. Պոլիս, որուն յանձնուած էր աշխատիլ հաստա-

տուն եկամուտներ գտնելու նոյն մայրաքաղաքին Յունաց Պատրիարքարանի ծախուցը համար :

Յիշեալ մասնաժողովը՝ երկուր ու մանրամասն քննութիւններէ ետեւ, հետեւեալ կարգադրութիւնը առաջարկեց, որ լրացնու նայելով, ընդունուեր է Յունաց ազգային վարչութեան :

1. Բոլոր վանուց եկամուտից աւելորդը՝ այսինքն իրենց ծախքը ելլելէ ետեւ աւելցած գումարը՝ պէտք է որ յայտնեալ Պատրիարքարանին յանձնուի :

2. Այս եկամուտները արժանապէս և խնայողու-թեամբ գործածուելով՝ տարակոյս չկայ թէ բաւական մեծ գումար մի պիտի աւելնայ :

3. Մասնաժողովը հարկաւոր միջոցները 'ի գործ պիտի դնէ, որպէսզի Սոլովալաքիայի մէջ գտնուած և Լաւրոն վոսա անուամբ ծանուցեալ կալուածոյն եկամուտները՝ նորէն տրուի 'ի հինգերի ազգային դրո-րոցին, որուն իրաւունքն է :

4. Բոլոր մտաւորայինները ու եպիսկոպոսները պարտաւոր լինին՝ իրենց վիճակներէն ըրած տարե-կան շահուց գումարին վերայ հարկերին 2 վճարել Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին :

5. Օսմանեան տէրութեան գաւառաց օրթոթոքս զանազան հասարակութիւնները հրաւիրուին տարե-կան հաստատուն տուրք մի հատուցանելու 'ի պէտս ծախուց Պատրիարքարանին :

6. Կ. Պոլսոյ բնակիչ օրթոթոքս ժողովուրդներն ևս՝ իրենց հարստութեան վիճակին համաժառ հինգ կարգի բաժանելով, անոնցմէ որոշեալ տուրք առնու-լ :

Պատի մը խօսք 'ի վերայ ձեռնոյն ամփոփի :

Այս տարուան թուրքիոյ աֆիօնին հունձը՝ թէ կ'աւել-տնանք 3000 կողովն աւելի պիտի լինի կըսեն, սակայն չտեսիլը կը պնդեն թէ հոգիւ 4000 կողովի պիտի հասնի, և կը յաւելցեն թէ այս նուազութեան պատճառաւ պէտք է որ գլխերը բարձրանան :

Քաղաքիս բնիկուն վաճառականներէն մէկը՝ այս խնդրոյն վրայօք հետեւեալ հաշիւը յատուց կըրէր. որով կը հաստատուէ թէ աֆիօնին այս տարուան հունձը՝ 4000 կողով ենթադրելով հոնքերմ, քիչ չհամարուիր և մեծ հունձ մըն է :

Անցեալ տարուան հունձը 8000 կողովի հաստ, կըսէ, որոց վերայ յաւելցնելով նոյն տարուայ այս ժամանակը՝ Անատոլի, Իվմիր և Նիւ—Երրի մէջ անվաճառ մնացած 1300 կողով և սնտուկ աֆիօնը՝ ընդ ամենայն 9500 կըլինի : Անոնցմէ այժմ 2250 կողով և սնտուկ կը մնան յիշեալ տեղուանքը. ըսել է որ անցեալ տարի մի-այն 7250 սպառուեր է : Այս հաշիւը անվիճելի է : Բայց նշանակութեան արժանի է թէ՛ այս 7250 սնտուկէն 2000ը՝ թէ՛ անկէ և թէ՛ Լոնտոնի 'ի Ջինտոտան և 'ի Հնդկաստան յուղարկուեցան, ուր անվաճառ կը մնան, և գինները այնչափ թուլ են որ՝ եթէ աֆիօնը անցեալ տար-ուան պէս չիջնէ, անպակի է որ նորէն յուղարկուի ա-կէ նոյն կողմերը : Հետեւաբար այս տարի Երրայիւր և Ամերիկայի հարկաւորութիւններէն կ'ախտմ պիտի ա-նկնայ թուրքիոյ աֆիօնին գինը :

Վերալեւալ հաշուայն համեմատ՝ Երրայիւր և Ամե-րիկան անցեալ տարի միայն 3250 սնտուկ սպառեցին 140—145 միլիոն արժեքով : Հիմա կ'ենթադրենք թէ այժմեան բարձր գիննայլ դարձեալ նոյն երկրներէն աֆիօնը անցեալ տարուան պէս ուրիշ և 3250 սնտուկ սպառուի : Արդ՝ տարուայ 4000 կողով հնձոյն վերայ 2250 սնտուկը աւելցնելով կըլինի 6250 կողով. ըսել է որ ներկայ հնձոյն վերջը, այսինքն գալ տարի այս ժա-մանակս՝ տաւանաղն 1000 սնտուկ և կողով աւելորդ մի պիտի ունենամք :

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Համապիլը խորին հանգարտութեան մէջ կը գտնուի և գինները օրըստօրէ իջնելու վրայ են : Ըսալին տե-սակ Սօպուճան այս շաբթու 490—480ի վաճառեցաւ և Լաւանն 380ի կենդինարը :

Ընթիւնին գինները հաստատուն են և ութ օրուան մէջ 120 կողովի չափ վաճառեցաւ : Հօլանտական ըն-կերութիւնը 22 կողով Գառահիւսարի հին հնձոյն ա-դիօնէն ծախու առաւ 130 զուրուշի չէքին. իսկ նոր հնձոյն գիններն 175—180 զուրուշի ըստ անսակին :

Ոչխարի բուրդը քիչ մը թուլէ. 450 կենդինար անլուայ բուրդ ծախուեցաւ 415—430ի կենդինարը : փալամուտը միևնոյն կացութեան մէջ կը գտնուի և Լնդղիդ տեսակէն մաս մի վաճառեցաւ 98 զուշի :

Առաքել Նուպարեան Ե. Դաննագարեան գիշերօթիկ վարժարան Ժառանգաւորաց, որ 'ի Խապիւղն Կոստանդնուպոլսոյ :

Այս տետարակը՝ որ վից երեւի բողոքեալ է, մանրա-մասնաբար կընկարագրէ յիշեալ ազգային բարեհաճա-ր և յոռաջողէմ վարժարանին նպատակը և ուղղութիւնը՝ ուսմանց ծրագիրը, պայմանները, կանոնները և դա-նադան կարգադրութիւնները :

Կըլենմուտի 'ի Կ. Պոլիս ամեն Հայ գրաւաճառու-քով, 'ի գին 3 1/2 զուրուշի :

ՀԻՒԱՆԳԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԸ

ԳԵՂԱՀԱՏՔ ԿՈՂԼՈՒԹԻՒՆ

Գ.ՂԱՏԻՆ ՀԻՒԱՆԳԻՆԻՒԹԻՒՆԻ

Մարդոց զգային գրութեան (սփիւթ) շատ յոգնած ըլլալը ստակաւ աստ մըն է և ինչուրեւ ամենափոքրիկ շարժումը կամ դըր-գումը ինչու մշտաւ է յոյժ. վասն զի ուր գտնուելու է անոր դե-ղը : — Միակ դեղը այս է. քիչ խմել գինի, դարեւոր, և ուե-լից ըմպելիք. և աւելի աղէկ կըլլայ որ բոլորովին հեռանա ա-նոնցմէ, և ամենեւին չխմու. նմանապէս խաճիւ մի խմիր, և անոր տեղ թեթեւ թէթեւ (չոյ) զօժ հողիք : Կարելի եղածին չափ մա-քուր օդ ճճէ ամեն գիշեր իմ դեղահաստեղէս երեք կամ չորս հատ կըլլէ, շատ միս կէր և համեմունք (սոլս) հեռի կեցիր : Եթէ այս օգտակար կ'անանք ճշգրտութեամբ 'ի գործ դնելու ըլլաս, միտքը շուտով պիտի հանգստանայ, մարմնիդ առողջ պիտի ըլլայ և պիտի մոռնաս թէ ջրաց շարժումն ունեցար :

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԻ ԵՐԿԱՄԱՆՑ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մը լիճ կըլլանք չափէն աւելի ջրակից կըլլան կամ բաւական չեն ըս-լար : Թէ բարձր կամ աւազը երկկամաց կը հասնին կամ թէ ա-նոնց մէջցաւոր կը դպանան մըքրին համապատասխան մասը : Այս ամեն հիւանդութեանց ժամանակը սկսած է Հոր օտէի դեղահաստե-րը ամուր արեւալ հրահանգող համեմատ և անոր սպեղանիով չու-փելէ երկկամաց վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը : Այս գարմանը անմիջական օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ, այնինչ ու-րիշ գեղերը զուր տեղը գործածուած պիտի ըլլան :

ՍՏԱՄԱՐԵՍԻ ԱՌՈՒԹԻՒՆ

Քր և և գեղ մի չկրնար ստանալի գորութիւնը նորոգել և օղկելովն զայն շատով՝ ինչպէս այս դեղահաստեղը. որոնք անբարե-խառնութեան կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ րոլոր թըթե-ւութիւնը կըլլան և կը հասնին 'ի լեւալոյն (սփութ) : — ուրուն գործողութիւնը կը կարգադրեն. ինչուրեւ ստակի ձգտման (սփութ) դեղերու մէջ պանշիկի ներդրումը ինչ մի ուրիշ և լեւալի ու ստանալի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը լիճին :

ԲՈՐՈՒԹԻՒՆԻ ԹՈՒՐԿԱՆԱՅԻՑ (ԴՈՒՆԻՐ) ՀԱՁ ԵՒ ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հնչաւութեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութեանց ամեն աստեղն աւելի յաճախ կը պատահի և երբեմն աւելի վտան-գաւոր է : Անոնց գործողութեանց անկարգ ընթացքին աւազները-լանները կրնան միշտ կարգադրուիլ Հոր օտէի հաշակաւոր դեղա-հաստից միջոցաւ : Անոնք շուտով կը դարձանին արեւմտի և և առ-ժամանակեայ անկարգութիւնը, կը թեթեւանին խոցած շնչակնե-րը, կը բարեխառնեն շնչաւութեան ստակի արագութիւնը և կա-րողութիւնը կուտան շնչափողին ու թոքերուն գիրութեամբ ու կա-նոնաւորապէս գործելու : Այս դեղահաստեղը՝ իրենց մարդոցական գորութեամբ կը սքրեն արեւը ամեն աղտոյնութիւններէն, և այս եղանակաւ կը զօրացնեն զգրութիւնը (սփութ) ընդդէմ ծիւրակա-ն աստի, շնչաղբերութեան, և ուրիշ թոքային սկարութեանց :

ՏԿԱՐԱՅԵԱԼ ՄԱՐԴԱՆՑԻՆ ԲԱԿԱՆՑՈՒԹԻՒՆԻ

Տկարութեան, թուրութեան և ջրացաւութեան դեղերու մը, որոնք որ և քանակ կամ գերազանց չափազանցութեան յա-նազ եկած են, այս դեղահաստից պոլսլիւն և նորոգիլ ներդրում-թիւնը մեծապէս օգտակար է. քանզի մարդոցութիւնը կըլլեալ հա-տառէ, մարմնոյն ամեն հիւանդութեանց կը կանոնաւորէ, ջրային գրութիւնը կը զօրացնեն, հիւանդին միտքը կը յարգարէ և վերջա-պէս առողջութիւնը ձեռք կը բերէ :

Հոր օտէի դեղահաստեղը ամեն օգտակար դեղերն են հե-տեւեալ հիւանդութեանց համար :

Շնչաղբերութիւն,	Թոքացաւութիւն,
Մախմային աստ,	Տեւաւաւութիւն,
Խիթ (սփութ),	Ջրաղբութիւն,
Հարբուղի,	Միզարգութիւն,
Օրիւրակաւ աստ,	Վանարգութիւն,
Թանշ (սփութ),	Բարբորում,
Թանշ (սփութ),	Բարբորում սրտի,
Թանշ (սփութ),	Վանարգութիւն,
Թանշ (սփութ),	Բար կամ խիթ միզա-նանց,
Վերնաստութիւն,	Նոցի,
Վերնաստութիւն,	Մորթային հիւանդու-թիւն,
Վերնաստութիւն,	Վերնաստութիւն,
Վերնաստութիւն,	Թիւն,
Վերնաստութիւն,	Թիւն,

Գիտեալ արժան է որ տաւալ հրահանգներ կ'ան ամեն լեղրով որոյն մէկ հաս կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփին մէջ 'ի տեղե-կութեան հիւանդաց, ամեն պարագայից մը :

Այս դեղահաստեղը, որ կըլլանին Հոր օտէ բժշկին անձա-կան վերաւանդութեամբ, կը վաճառուի իւր գործարանը 'ի Լա-տոն, Օքսֆորդ կողմած փողոցը թիւ 533, 'ի գին 1 և 1 ուկա չըլլին, 2 1/4 և 4 1/2 չըլլին տուփը, ըստ մեծութեան տիպի :

Խորագիր—տէր լրագրոյս, Գ. Պալաւալեան :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԵՎԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ